

J.N. Darby

Gods heerlijkheid buiten de legerplaats

‘Toon mij toch Uw heerlijkheid’,

Exodus 33:18

Falen en genade

Gods volk is altijd het voorwerp van de raadsbesluiten en de gedachten van God. Zijn liefde voor dit volk maakt dat Hij het niet kan verlaten. Vanaf het ogenblik dat Israël tot afgoderij verviel en het voor de heiligheid van God onmogelijk was in directe verbinding met hen te blijven, plaatste Hij Zijn heerlijkheid buiten de legerplaats. Die heerlijkheid blijft altijd de bron van zegen. God stelde Zijn heerlijkheid buiten hun bereik, maar bleef doorgaan genade te bewijzen. Die genade werd zelfs getoond in het oordeel over hen die gefaald hadden Zijn heerlijkheid te handhaven in hun midden. Het was toch de *genade* van God, anders had Hij heel Israël moeten wegdoen. In dit hoofdstuk zien wij het gevolg van deze genade van God. Hij openbaarde Zichzelf op vertrouwelijke wijze aan Mozes (Ex. 33:11), die daardoor een grote en kostbare zegen ontving.

Met het maken van het gouden kalf wilden de Israëlieten zich niet geheel afkeren van Jahweh. Toen Aäron een altaar voor het gouden kalf had gebouwd, verklaarde hij: ‘Morgen is er een feest voor de Heere’ (Ex. 32:5). De Israëlieten erkenden in hun geweten dat zij de naam van Jahweh niet konden loslaten, en van het kalf zeiden zij: ‘Dit is uw god, Israël, die u uit het land Egypte heeft gevoerd’ (Ex. 32:4). Door een gouden kalf te *verbinden* met de naam van Jahweh toonden zij echter

welk beeld zij zich van Hem hadden gevormd! Het was een miserabel idee om Zijn naam te combineren met het beeld van een beest. God kan zoiets niet verdragen. Daarom plaatste Hij Zijn heerlijkheid *buiten* de legerplaats. Het geloof stemt daarmee in, als het gezond is, en het verlaat dan ook de legerplaats. Wij zien dat Mozes zich daar vrijmoedig opstelde in zijn voorbede voor het volk. Van het ogenblik af dat zij het gouden kalf toelieten, kon hij niet in de legerplaats blijven. In Egypte zou dat niet gebeurd zijn. De aanwezigheid van het gouden kalf zou Mozes daar niet verdreven hebben, omdat Israël in Egypte niet Gods legerplaats vormde.

Doe uw sieraad af

Maar wij zien hoe geduldig God is. Hij zei tegen Mozes: ‘Zeg tegen de Israëlieten: U bent een halsstarrig volk. Als Ik ook maar één ogenblik in uw midden zou meetrekken, dan zou Ik u vernietigen. Nu dan, doe uw sieraden af, en Ik zal weten wat Ik u doen zal’ (Ex. 33:5). God handelde met meer geduld dan Mozes; en zelfs *hij* had dit niet kunnen doen, zonder ontrouw te worden. God wilde niet met het volk meetrekken en eiste dat het zijn sieraden aflegde. Hij wilde op zijn minst in deze droevige situatie dat het volk zich niet vrolijk en onbeschaamd zou gedragen. Het bedroefde volk ontdeed zich van zijn versierselen.

Dat is Gods neerbuigende goedheid. Hij wist dat Hij niets van het volk te verwachten had. Daarom had Hij ook gezegd: ‘Maar Ik zal Zelf niet in uw midden meetrekken, omdat u een halsstarrig volk bent en Ik u anders onderweg zou vernietigen’ (Ex. 33:3). Dat zou zeker gebeurd zijn. God had hen moeten oordelen. Daarom zegt Hij toe – in plaats van Zijn eigen tegenwoordigheid te midden van Israël te beloven –, dat hij een engel voor hen zou uitzenden (Ex. 33:2). Hier wordt de *soevereine* genade en het karakter van God in Zijn regering duidelijk door wat Hij later tegen Mozes zegt: ‘Maar Ik zal genadig zijn voor wie Ik genadig zal zijn, en Ik zal Mij ontfermen over wie Ik Mij ontfermen zal’ (Ex. 33:19).

Mozes bad ook tot God om toch mee te gaan in hun midden, hoewel het een halsstarrig volk was (Ex. 34:9). Dat was juist de reden waarom God *niet* kon meegaan. Maar als Gods genade aan het licht is gebracht, doet Mozes daarop een beroep, zodat God *toch* met Israël zou optrekken. Mozes begreep dat het niet mogelijk was dit hardnekkige volk in Kanaän te brengen, als *God* er niet bij was. Hij voegde eraan toe: ‘ (...) maar vergeef onze ongerechtigheid en onze zonde, en neem ons aan als Uw erfelijk bezit’. Dat was de uitdrukking van zijn volle vertrouwen in de genade van God. Zonder die genade was het onmogelijk dit volk te leiden, het was een taak waarmee niemand zich kon belasten.

Naar de tent van ontmoeting

Maar welke uitwerking had de openbaring van deze genade op Mozes zelf? Hij richtte een tent voor zichzelf op buiten de legerplaats, een eind van het kamp vandaan; en hij noemde hem de tent van ontmoeting (Ex. 33:7). Dat was iets nieuws, want vóór die tijd was daaraan geen behoefte geweest. De tegenwoordigheid van God *bevond zich* in het midden van de legerplaats en er was geen bijzondere uitnodiging nodig. Men hoefde God nergens anders te zoeken.

Maar nu plaatste God Zijn heerlijkheid *buiten* de legerplaats en allen die Zijn tegenwoordigheid zochten, moesten naar die tent gaan. Mozes gaf aan het volk te kennen dat Gods heerlijkheid *buiten* de legerplaats was, en de plaats van de tent gaf aan *wáár* deze was. Het geloof gaat naar God buiten de legerplaats. Maar zij die God niet zochten, stonden aan de ingang van hun tent en zij keken Mozes na, totdat hij de tent was binnengegaan. Zodra de wolkkolom neerdaalde en aan de ingang van de tent bleef staan en God Zichzelf zo openbaarde, bogen zij zich neer. Maar dat is nog niet het geloof, dat Hem zoekt en van Zijn nabijheid geniet *in de tent van ontmoeting!*

Laten wij Mozes volgen. Het resultaat van zijn geloof was dat de Heere met hem sprak en dat hij de gemeenschap met Hem genoot. Mozes sprak niet alleen tot de Heere, maar Deze sprak *met hem*. Daarna keerde hij terug naar de legerplaats. Maar Jozua, de dienaar van Mozes, week niet uit de tent (Ex. 33:11). Jozua zou het volk van God in het land van de belofte brengen. Mozes genoot de vertrouwelijke omgang met God en hij bevond zich in Zijn tegenwoordigheid. Hij legde zijn vragen aan Hem voor: 'Zie, U zegt tegen mij: Laat dit volk verder trekken. U echter, U hebt mij niet laten weten wie U met mij meezendt, terwijl U Zelf gezegd hebt: Ik ken u bij uw naam, en ook: U hebt genade gevonden in Mijn ogen' (Ex. 33:12).

Het gevolg van het feit dat God Zijn volk moest oordelen, was echter dat Zijn liefde bleek voor hen die trouw waren: Mozes, en de anderen die de Heere zochten. Als de oordelen van God over de wereld zullen komen in de eindtijd, betekent dat zowel de tuchtiging van de wereld als de openbaring van Gods liefde voor Zijn uitverkorenen, hen die genade in Zijn ogen gevonden hebben. Mozes vroeg niet aan God om hem de weg te tonen. Hij vroeg te mogen weten *wie* God met hem wilde zenden, en hij vroeg tevens *de weg van God* te mogen weten. Wat het hart en het geloof van God vraagt, is *Zijn* wegen te verstaan om Hem beter te leren kennen (Ex. 33:13). Zolang wij in de woestijn zijn en Gods weg *niet* weten, durven wij toch niet verder te gaan? Wat een kostbaar vertrouwen is dit: geen andere weg te willen gaan dan de weg van God Zelf! Op die weg is God te vinden, daar kent

men *Zijn* wegen. Mozes zei: ‘Nu dan, (...) maak mij toch Uw weg bekend. Dan zal ik U kennen, opdat ik genade zal vinden in Uw ogen’. Dat had hij nodig om dit volk te leiden. En hij voegde nog eraan toe: ‘En zie aan dat deze natie *Uw* volk is’ (Ex. 33:13b).

God antwoordde: ‘Moet Mijn aangezicht meegaan om u gerust te stellen?’ (Ex. 33:14). God ging verder dan wat Mozes vroeg. Wat Mozes niet direct kon zien, het aangezicht van God, Zijn persoonlijke tegenwoordigheid, dat beloofde Hij hem. Het was niet slechts een engel, die vóór Mozes werd uitgezonden, God Zelf wilde meegaan om hem gerust te stellen. Mozes zei daarop: ‘Als Uw aangezicht niet meegaat, laat ons dan van hier niet verder trekken’ (Ex. 33:15). De heerlijkheid van het volk van God was *de tegenwoordigheid van God in hun midden*. Deze goddelijke tegenwoordigheid stelde hen apart van alle volken op aarde.

Gods soevereine genade was de grondslag van dit alles. Mozes kreeg *alles* wat hij vroeg. Ten slotte vroeg hij de heerlijkheid van God te mogen zien. Maar God deed eerst al Zijn goedheid aan hem voorbijgaan (Ex. 33:18-19). Hij deed Zijn naam kennen en fundeerde het heil van het volk in Zijn soevereine genade. Het is niet door een verstandelijke, menselijke redenering dat wij de genade en de heerlijkheid van God kunnen zien. Pas als wij geborgen zijn in Christus, de Rots, kunnen wij begrijpen Wie God is. Als wij ons onderwerpen aan Hem, ons verbergen in Hem – terwijl God in Zijn majesteit voorbijgaat. Dat is gebeurd op het kruis van Christus, de plaats waar wij God zien in al Zijn majesteit, liefde, trouw en gerechtigheid. In de kloof van de rots heeft Mozes Gods rijke genade begrepen (Ex. 33:20-23). En wat een geluk: die God heiligt ons voor Zichzelf!

Wat wij moeten zoeken is het aangezicht van God, en wel daar waar Hij Zichzelf heeft geopenbaard, dat wil zeggen *in Jezus Christus*. Wij behoeven ons niet neer te buigen aan de deur van onze tent, om van verre de zegen te zien van de tegenwoordigheid en de heerlijkheid van God. Wij kunnen, met allen die geloof hebben, buiten de legerplaats gaan en zelf ingeleid worden in de weg van de Heere. Deze kennis maakt dat wij kunnen aanbidden. Dat God ons deze eenvoud van het geloof moge geven, opdat wij ons hechten aan de heerlijkheid van de Heere Jezus. Dan zal het een noodzaak voor ons worden naar ‘de tent van ontmoeting’ te gaan. Het feit dat wij onze totale ongeschiktheid voelen, houdt Gods gunst niet tegen. Mozes durfde niet alleen de weg te gaan. God zei tegen hem: *Mijn aangezicht zal met u gaan om u gerust te stellen. Trouw in de praktijk toegepast, klemt zich vast aan de heerlijkheid van God; dan kan men alles vragen en alles ontvangen.*

Oude Sporen 2019

